Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го КВІТНЯ 1953. ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 88. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 16, 1953. VOL. LXI

УРЯД ПРОДАЄ ГУМОВІ ФАБРИКИ ПРИВАТНИМ ПІДПРИЄМЦЯМ

Огоста, Джорджія. — Президент Айзенгавер порекомендував продаж побудованих федеральним урядом фабрик для виробу синтетичної ґуми, як дальший крок у змаганні позбутися державних підприємств. Ці фабрики коштували 550,000,000. Президент згадав про це у спеціяльнім посланні до Конґресу, коли приїхав сюди на тижневий відпочинок. Як причину такого кроку Айзенгавер подає викінчення програми для продукції штучної ґуми, потрібної для військових цілей. Цей промисл був створений під час другої світової війни, коли ресурси природної ґуми були опановані японцями в південно-східній Азії. Більше ніж половина загального запотребування ґуми з 1,260,000 тонн це штучна — „синтетична" ґума. Запляновований продаж це вислід рішення зліквідувати фінансову Корпорацію Розбудови, яка постачала фонди на урядові підприємства. Уряд надіється дістати поновну ціну за ці фабрики в теперішньому часі.

Високі урядовці називають рекомендацію президента, „першим кроком до денаціоналізації", тобто передачі державних промислових підприємств у приватні руки. Республіканці називають це „вільною економією". Серед конґресових кіл слідно малу опозицію проти доручень президента. На підставі спеціяльного закону Фінансова Корпорація Розбудови керувала програмою виробу синтетичної ґуми, одначе приватні підприємства займалися виробом за річну заплату, тому перебрання фабрик приватними підприємствами не становило б великої перешкоди. Знавці думають, що фабрики можна буде передати в приватні руки впродовж півтора року.

Член Палати Репрезентантів твердить, що ЗДА мають атомові „яйця" в Европі

Вашингтон. — Член Комісії Збройної Служби Палати Репрезентантів, Л. Джансон, республіканець з Каліфорнії заявив під час снідання Об'єднання Письменників Літунства, що ЗДА мають в Европі „атомові яйця". Він також додав, що в Европі знаходяться літаки „B-", пристосовані для перевозу цих бомб. За думкою Л. Джансона, атомові бомби знаходяться і в Кореї. Пізніше Джансон висловився перед журналістами, що він, можливо не повинен був цього говорити, але майже всі знають про те, що ми маємо в Англії. З свого боку, представники департаменту оборони заявили, що їхній департамент ніколи не заявляв про такого роду найдрібніші атомові бомби, а також і про те, що десятимоторовий бомбовик „B-36", збудований для міжконтинентальних летів, знаходиться в Европі.

Розбився військовий літак, врятовано 15 осіб

Сіятл, у стейті Вашинґтон. — Літак армії, що летів з вояками понад снігом покриті гори Каскади, розбився серед густого лісу на узбіччі, а двадцятьгодинна праця рятівників, які виїхали на місце нещастя, щоб привезти останні три особи з вісімнадцяти оцілілих, показалася успішною. Усіх подорожних було 25. З них, на скільки відомо, згинуло шість вояків, коли літак упав на землю з причини обтяження крил ледом, при чому теж один мотор перестав діяти. Нещастя скоїлося у віддалі кількох миль від місця, в якому літак мав приземлитися. Героїнею вийшла дівчина службовичка на літаку, яка перейшла пішки шість миль посеред снігу й лісової гущі, щоб знайти допомогу для розбитків.

Аляска і департамент оборони

Вашинґтон. — Перед Підкомісією Внутрішних і Островних Справ Палати Репрезентантів виступив підсекретар повітряних сил Дж. Доґлас. Він заявив, що департамент оборони „незацікавлений", щоб Аляска отримала права стейту. Ця заява була зложена в зв'язку з твердженням деяких членів підкомісії, що департамент оборони підтримує усамостійнення Гаваїв. На це підсекретар Повітряних Сил заявив, що він не вмішується в політичні справи, але „становище департаменту таке, що немає пильної військової потреби в наданні прав стейту".

У східніх стейтах впав сніг

Бостон. — Весняна змінлива погода позначилася несподіваним снігом, який понищив електричні дроти, припинив звичайний вуличний рух і приневолив біля тисячі власників авт залишити їх на вулицях міста. Замішання тривало майже 12 годин. Сніговію зробив дошкульною сильний вітер. В наслідок припинення електричного струму багато мешкальних домів і майстерень були позбавлені світла. Холод поширився через стейт Конетикат аж до міста Ню Йорку, наробивши деякої шкоди в сусіднім стейті Конетикат.

ПАН-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕНЬ ПОЗНАЧИВСЯ ПРОМОВАМИ В ЕСПАНСЬКІЙ МОВІ

Пан-Американський День, призначений на вівторок 14. квітня, відсвятковано в Ню Йорку обідом в готелі Валдорф Асторія, у якому взяли участь 300 осіб з дипломатичного й бизнесового світу, в першу черґу представники південно-американських країн. Зібрання було влаштоване старанням Пан-Американського Товариства в Злучених Державах, під головством Отто Шонріка. Д-р Віктор А. Белаунде, голова перувіянської делеґації до Об'єднаних Націй і Делфін Е. Паез, генеральний консул Венесуелі в Ню Йорку, були головними промовцями. Вони промовляли по еспанськи, а в своїх промовах включили признання для президента Айзенгавера за його старання втримати приязнь усіх американських країн серед теперішніх відносин і змагань ворогів волі роз'єднати ці країни. Президент Айзенгавер прислав спеціяльний привіт, пригадуючи, що Пан-Ам. Товариство існує вже 41 рік і багато причиняється до порозуміння між країнами Західної півкулі. — З Гавани, столиці Куби, наспіли вісті, що там святкували Пан-Американський День цілою низкою різних імпрез. Між ін. виллляли в Братньому парку на „Братнє Дерево" воду, привезену на цей день з озер різних американських країн, на знак Пан-американської єдности.

ВЕЛИКА АНТИ-КОМУНІСТИЧНА УКРАЇНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ШІКАҐО

МІСЦЕВІ МЕШКАНЦІ ПІДСОВЄТСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ НАМАГАЛИСЬ РОЗБИТИ КОМУНІСТИЧНЕ ЗБІГОВИЩЕ; ДЕМОНСТРАЦІЮ ПРИПИНЕНО ПІСЛЯ ІНТЕРВЕНЦІЇ ПОЛІЦІЇ

Шікаґо, Ілл. — Місцеві газети: „Шікаґо Дейлі Трибюн", „Шікаґо Дейлі Сан-Таймс" та інші у своїх виданнях з понеділка 13-го квітня подали на перших сторінках під великими й сенсаційними заголовками повідомлення — про масову демонстрацію місцевих мешканців українського та іншого підсовєтського походження та про їх намагання розбити комуністичне збіговище, скликане для посмертного вшанування Сталіна. „Шікаґо Дейлі Трибюн" так описує цю подію:

„Поліційні резерви були покликані вчора (в неділю, 12-го квітня) для втихомирення заворушення при 2457 Шікаґо евеню, де товпа в кількості 1,500 осіб перервала зібрання, назване, поминками за покійного прем'єра Росії Сталіна та покійного президента Френклина Рузвелта. На ділі інтенцією зібрання було підтримати російський „мирний наступ", з домаганням зустрічі президента Айзенгавера з прем'єром Маленковим. Зібрання було скликане Шікаґовською Радою Американсько-Совєтської Дружби, що має свої бюра при 20 Вест Джексон бульварі. Воно відбувалось в „Народній авдиторії" при Шікаґо евеню. Заля була забезпечена складаними кріслами, щоб примістити приблизно 1,000 осіб, але о год. 3-тій після полудня, коли згідно з проголошенням мало початися зібрання, на залю увійшло тільки 20 до 30 осіб. Тоді товпа, яку шеф індустріяльного відділу поліції, сержант Френк Гнімоскі, оцінює на 1,500 осіб, наперла на залю й багато з них увійшло до неї. Свідки кажуть, що впродовж хвилин сотні крісел перевернено, деякі поломано, розторощено стіл та подерто друки, які були в залі. Поліція покликала резервові частини й багато з них вислано на місце події. Зустрівшись з схвильованою, гнівною товпою, поліція післала по дальшу допомогу. В цілому заалярмовано 75 полісменів та 30 поліційних самоходів і на місце події вирушили теж відділи з прилеглих районів. Команду перебрав капітан Геррі Пензін, наглядач кількох поліційних районів в північно-західній частині міста, і багатьох учасників почали відпроваджувати до поліційних автомобілів. Свідки кажуть, що тоді товпа наплила й поліція втратила своїх в'язнів. Капітан Пензін наказав припинити рух в секції двох бльоків і поліція розпороши-

(Закінчення на стор. 4-тій)

Голова Американського Леґіону за вживання комуністичної тактики

Ню Йорк. — Крайовий командувач Американського Леґіону, Луіс К. Ґав, заявив, що Злучені Держави мусять перебрати на себе офензиву в довгій „холодній війні", яка прийде після Корейської війни, і „хоч як це для нас осоружне, ми повинні вести війну умів" такими самими засобами і зброєю, яких вживають вороги проти нас, наносячи нам непередбаченої шкоди. Ці думки виявив Ґав на обіді в готелі Астор, у приявності тисячі членів Леґіону. Вона була передана через радіо для цілої країни. До большевицької тактики Ґав зараховує поширювання невдовоління й неспокоїв у сателітських країнах, а навіть у самих Совєтах. Для цієї цілі Ґав дораджує створити окремий департамент з головою в ранзі секретаря кабінетного секретаря і йому доручити ведення контрпропаґанди. „Якщо морально й патріотично висилати наших синів на поле боїв" — міркував Ґав, „то певно, що буде морально атакувати й послаблювати ворога такими способами, що запобіжуть війні".

Слідство виявляє розлам в організації „Голосу Америки"

Вашингтон. — Тепер відбувається сім різнородних слідств в справі „Голосу Америки", одначе серед них на перше місце вибивається слідство сенатської постійної підкомісії, яку очолює Джозеф Р. МекКарті. Він довів до цього, що різниці в поглядах на цю справу загострилися й позначилися справжнім роздвоєнням серед самих працівників „Голосу". Між 1,300—1,400 таких працівників виявляється не тільки непорозуміння, а й ворожнеча одних до одних. Департамент стейту вважає, що таке слідство розбиває самих працівників і тому треба притупити його вістря. Загострення відносин в „Голосі" помітне ще й з нагоди залишення становища заступника адміністратора Міжнародної Інформації в департаменті стейту, Ріда Гарріса, який, висилаючи своє зречення, заявив, що слідство „містить деякі елементи особистих напастей". Голова цієї адміністрації, д-р Роберт Л. Джансон, висловлює признання для уступаючого заступника.

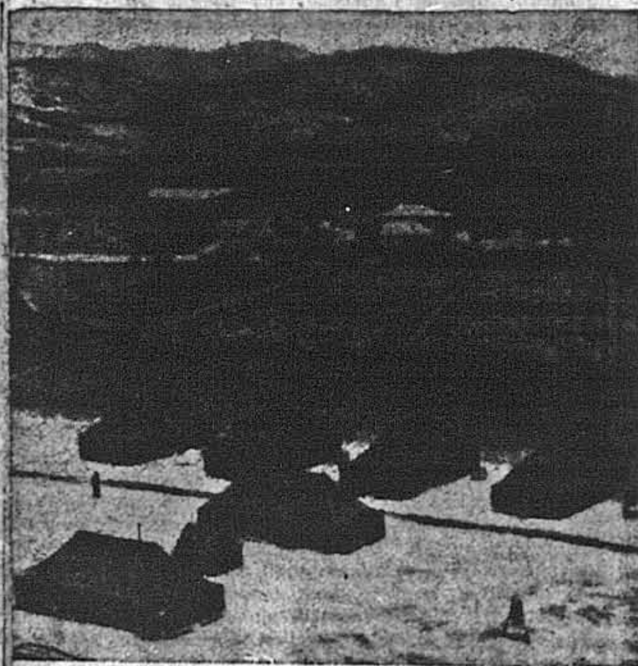
Жінка — амбасадоркою в Швайцарії

Вашингтон. — Президент Айзенгавер іменував д-р Френсіс Елизабет Вілліс першим амбасадором ЗДА в Швайцарії. Досі в Швайцарії ЗДА мали лише посольство і місії і лише кілька місяців тому, швайцарський уряд вирішив підвищити посольство ЗДА, як і посольства деяких інших країн до ступеня амбасади. Чужинні дипломати у Верні припускають, що в Швайцарії будуть незадоволені призначенням жінки на становище амбасадора, поскільки в тій країні ще й досі існує обмеження участи жінок в політиці. Призначення Ф. Вілліс амбасадоркою це завершення її визначної дипломатичної кар'єри. Народжена 1899 року в Метрополіс, Ілл., Ф. Вілліс скінчила Стенфордський університет, отримавши докторат філософії. Кілька років продовжувала вона науково - викладницьку працю, проте 1927 її покликано до закордонної служби.

Тисячі бачили „літаючі тарелі" в минулому році

Урядова вістка, подана в „Ер Трейнінґ Маґазін" у Вашинґтоні, оцінює, що більше ніж тисяча звідомлень про „літаючі тарелі" наспіла в минулому році до Повітряного Розвідчого Осередку на майдані Врайт-Патерсон в стейті Огайо. Двадцять відсотків різних літаючих предметів схарактеризовано як „невідомі" в статті, написаній для згаданого журналу, в якій зроблено пробу розв'язати таємницю літаючих кружків. Над оцінкою таких звідомлень працювало чотири урядовці, серед яких були два військові і два цивільні літуни. — До редакції „Свободи" прислав вістку читач Пилип Ясновський з Шарпсвіл, Па., який твердить, що він бачив таку „літаючу тарілку" при кінці вересня 1952 р., коли їхав „машинотроком" в західну сторону. Тарілка була в розмірі 8-10 цалів у віддалі 30-50 стіп висоти. Коли тарілка спустилася вдолину, щезла під деревом. Це все сталося впродовж 5-10 секунд, пише читач. Тоді була легка мряка.

„СЕЛО ВОЛІ" ОЧІКУЄ МЕШКАНЦІВ

Частина „Села Волі" — спеціяльно приготованих шатер біля Панмунджом в Кореї, для приміщення хворих і поранених альянтських полонених, що порядком обміну мають бути повернені з комуністичного полону. Тут вони дістануть першу лікарську допомогу, перейдуть лікарські оглядини й звідси будуть розіслані до місць призначення.

НАТО ПЛЯНУЄ СПІЛЬНУ ОБОРОННУ ТРИРІЧКУ

Париж, Франція. — Північно-Атлантійській Раді, яка в дні 23-го квітня почне тут свою чергову конференцію, має бути предложений плян спільного фінансування вітальної частини оборонної програми впродовж найближчих трьох років. Цей плян зобов'язував би кожну з 14 держав, які належать до північно-атлантійської оборонної організації, приректи — бодай в принципі — дати відповідний умовлений грошевий вклад в довгореченцеву програму оборонної розбудови в Европі, яка мала б тривати до 1956 року. Якщо б Рада цей плян прийняла, то це був би перший випадок, що альянти погодилися б на спільне фінансування оборонної програми на довший період часу. При цій нагоді стверджується, що цей оборонний плян, який полягає в розбудові відповідних військових і оборонних устаткувань та споруд в Европі, започаткували відомим Брюсельським договором в 1948 році п'ять країн: Британія, Франція, Белгія, Голляндія й Люксембурґ. В 1950 році до цього пляну, який після його закінчення в 1956 році мав би коштувати щонайменше 2,000,000,000 долярів та який досі вже виконаний приблизно до половини, приступили теж З'єдинені Держави й досі вони покрили приблизно 40%, отже коло 450,000,000 долярів, його видатків. Такий самий вклад в цю програму даватимуть ЗДА теж і в майбутньому, а інші країни повинні решту розділити відповідно поміж себе та наперед включити це в свої бюджети.

Англія зменшує податки без обниження видатків на оборону

Лондон. — Англійський міністер фінансів Р. А. Бутлер повідомив, що в новому бюджеті він пропонує поважне зменшення доходових податків, щоб заохотити промисл до нових інвестицій та до збільшення продукції. Особисті доходові податки зменшені будуть на 5%, поважно знижені податки від купованих товарів, а також податки від капіталу, вкладеного в будову нових фабрик, в промисл, торгівлю і сільське господарство. Це перша знижка податків у Англії після закінчення другої світової війни. Вона матиме великий вплив на господарське життя Англії, бо дозволить промисловцям і купцям успішну конкуренцію з закордоном. Цей крок міністра фінансів консервативного уряду збільшить число прихильників консервативної партії, і прем'єр Черчил зможе подумати про нові вибори після коронації, в яких зможе здобути більшу парляментарну більшість від тієї, що її тепер має. Цікаве в цій дії про обниження податків ще й те, що видатки в новому бюджеті на збросння не зменшені, вони виносять майже третину всього бюджету (в ЗДА — 60%), не зменшені також видатки на соціяльне забезпечення. Видатки на ці дві позиції навіть поважно збільшені. Англійські господині втішені бюджетом міністра фінансів, бо майже на четвертину зменшені податки від купованих товарів побільшать їхній домашній бюджет. Тішаться вони збільшеним пайком цукру, який дозволить їм пити більше чаю, що його так люблять англійці.

Вбитий і ранені в заворушеннях в Ірані

Тегеран, Іран. — Іранський парлямент мав голосувати над резолюцією прем'єра Моссадека, щоб владу над військом передати в руки міністра оборони, а шах був би тільки титулярним командувачем військових сил. Комуністи заповіли демонстрацію на Парляментарній площі, щоб впливати на парлямент у його рішеннях проти шаха. Прем'єр Моссадек не бажає тієї комуністичної підтримки і наказав поліції й військові, щоб не допустили до комуністичних демонстрацій. Комуністи демонстрували малими групами на деяких вулицях, і під час цих заворушень був один вбитий багнетом, а три особи важко поранені. Парлямент не міг голосувати над резолюцією, бо на засідання прийшли тільки 68 послів, а до повного кворому треба 69 послів на всіх 79 парляментаристів. Прем'єр має певних 30 голосів, але за ним голосуватимуть і 30 незалежних послів, які не хочуть допустити до розв'язання парляменту, щоб не дати нагоди комуністам до аґітації. Група 17 послів внесла внесок, щоб голосування було таємне. Повідомлення про те, що офіцери хочуть при допомозі військової револьти не допустити до обмеження прав шаха, — виявилося містифікацією. Найближче засідання парляменту назначене на 16 квітня, коли буде потрібне кворум у парляменті, бо посли приїдуть тоді до столиці, після ферій з приводу мусулманського Нового року.

ЗДА ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

У ВАШИНҐТОНІ ПРИГОТОВАНО ВІДПОВІДЬ НА ПРОПОЗИЦІЮ ЧЕРВОНИХ ТА ВИСЛАНО ВІДПОВІДНІ ДОРУЧЕННЯ ГЕН. КЛАРКОВІ; ШВАЙЦАРІЮ ПРОПОНУЄТЬСЯ НА ОПІКУНА ПОЛОНЕНИХ

Вашингтон. — Тут з авторитетних джерел повідомлено, що уряд З'єдинених Держав погодився на запропоноване комуністами відновлення переговорів в Панмунджом в справі перемиря в Кореї та зі свого боку запропонує, щоби всі полонені, які відмовляються від репатріяції, були передані під опіку й охорону Швайцарії. Комуністи, через комуно-китайського прем'єра й міністра закордонних справ Чу Ен-ляї, запропонували в дні 30-го березня відновлення тих переговорів, погоджуючись на альянтський принцип добровільної репатріяції полонених, з тим, що ті полонені, які відмовляються від репатріяції, повинні бути передані під опіку одної з невтральних країн. Здогадуються, що уряд ЗДА, заки рішився запропонувати Швайцарію на такого опікуна, раніше порозумівся й одержав на це згоду швайцарського уряду. Американської відповіді не переслано комуністам безпосередньо, тільки вислано відповідні інструкції ген. М. Кларкові в Токіо, головному командантові альянтських збройних сил на Далекому Сході. Ці інструкції, що їх ген. Кларк має передати червоному командуванню, були затверджені Краєвою Радою Безпеки, найвищим оборонно дорадчим органом президента Айзенгавера. Передані комуністами пропозиції на відновлення перерваних в жовтні минулого року переговорів зводились до таких трьох головних пунктів: 1. Прийняття давнішої альянтської пропозиції на негайну репатріяцію всіх серйозніше хворих і поранених полонених; 2. Обидві воюючі сторони в Кореї почнуть після підписання перемир'я репатріяцію всіх тих полонених, які самі собі цього бажають; 3. Всі ті полонені, які відмовляються від репатріяції, будуть передані — „одній з невтральних держав для забезпечення справедливої розв'язки проблеми їхньої репатріяції." Ці пропозиції передали комуністи ген. Кларкові в дні 1-го квітня й вони були принциповим потвердженням альянтських вимог, що їх раніше червоні відкидали й через що переговори були перервані. Проте, вже тоді альянтське командування ствердило, що воно готове відновити переговори, якщо комуністи виступлять з новими пропозиціями, які давали б вигляди на „справедливе замирення". У Вашингтоні висловлюється ще багато скептицизму щодо можливостей швидкого замирення в Кореї, бо після згоди на принцип добровільної репатріяції полонених, залишається ще низка інших далеко-східніх політичних проблем, що їх необхідно узгіднити перед підписанням перемир'я. Проте, уряд ЗДА, як уповноважений Об'єднаними Націями до ведення переговорів в справі перемир'я, рішений зробити все можливе, щоб досягнути таке перемир'я в найкоротшому часі, очевидно з тим застереженням, що воно буде оперте на „чесній і справедливій базі". В Об'єднаних Націях привітали американську згоду на відновлення переговорів. Тимчасом, в самій Кореї ведеться підготовка для виконання умови про виміну хворих і поранених полонених, що має початися в найближчий понеділок. Альянтські літаки безупину патролюють шлях, по якому червоні транспортуватимуть призначених для виміни альянтських полонених з півночі на південь. На тому шляху вже вчора спостережено три більші валки, що мали умовлені відзнаки. Так само альянти почали вже привозити на місце виміни в Панмунджом призначених на виміну червоних полонених. Під час перевозу кораблем з острова, на якому находиться табор червоних полонених, 700 хворих комуністів влаштувало „сидячий страйк", відмовляючись вийти з корабля. Причина того страйку невідома, бо всі з перевожуваних раніше виявили бажання на репатріяцію. Альянтське командування загрозило, що коли вони не зійдуть з корабля добровільно, то їх „вивантажать силою."

Німеччина дає $80,000,000 позички Югославії

Бонн, Німеччина. — Німецький уряд веде переговори з Югославією в справі $80,000,000 позички, яка мала б бути виплачувана протягом 8 років та послужила модернізації і упромисловленню цієї країни. Німці йдуть за зразком ЗДА, які своєю програмою 4-го пункту допомагають відсталим країнам, щоб піднести їхню життєву стопу та в той спосіб створити нові ринки збуту. Німеччина доставлятиме Югославії машини та інші вироби важкої продукції, бо упромисловлена країна зможе пізніше ще більше товарів купувати в Німеччині.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД СОВЄТІВ ДОКАЗІВ ДОБРОЇ ВОЛІ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Британський представник в Генеральній Асамблеї ОН, сер Гледвін Джебб, закликав вчора Совєтський Союз, щоб він погодився на перемир'я в в Кореї та на полагодження низки інших східно-західних суперечностей і цим доказав свою добру волю та переконав світ, що його теперішня „мирова офензива" є справжнім бажанням замирення, а не тільки новою методою та новою зброєю в холодній війні. Крім перемир'я в Кореї, яким Совєтський Союз може виявити й доказати свою добру волю, британський представник згадав ще про такі проблеми, як полагодження проблем Німеччини й Австрії, поворот австрійських, німецьких, італійських і японських полонених, які ще досі перебувають в Совєтському Союзі, повернення захоплених комуністами грецьких дітей та цілу. низку інших справ, які чекають на своє полагодження. Джебб погоджувався з Вишинським, щоб наладнання східно-західних відносин почати від розв'язки „малих проблем", але він рівночасно твердив, що така совєтська „добра воля" в закордонних справах повинна бути потверджена змінами внутрі Совєтського Союзу, припиненням там національних і релігійних переслідувань і приверненням найосновніших вольностей підсовєтським народам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною).		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОПАЩИЙ ЧАС

За життя Сталіна можна було вичитувати в газетах та журналах, чи чути в промовах різних політичних коментаторів багато всячини на тему, що то може статись в Совєтах, як не стане цього тирана. Таке тягнулося довгими роками. Вкінці надійшла ця довгоочікувана подія і Сталін сконав. В такій хвилині — як можна було припускати — вільний світ хіба легше не відітхне, а тільки візьметься енерґійно здійснювати якийсь давно готовий і добре передуманий плян. Але виявляється, що про смерть Сталіна у вільному світі вправді говорили і зв'язували з нею історичної ваги наслідки, але не такі, що були б вислідом якоїсь акції вільного світу. Ці передбачування рахувались тільки з тим, що не буде кому в Совєтах зайняти місце Сталіна та що постане — скорше, чи пізніше — боротьба претендентів на червоний кремлівський престіл. Але й це вижидання може тягнутись роками, бо як навіть боротьба уже почнеться, важко буде зорієнтуватись, де і коли вона почалась і між якими особами, писали знавці совєтських відносин. Проте таки покладали всі надії на ту боротьбу як нагоду для загального бунту в Совєтах і перевороту.

Таке було в демократіях за життя Сталіна і таке саме продовжується і по його смерти. Мабуть кращого розумування не бажав демократіям і сам Сталін, як думав, що то станеться з його імперією рабів по його смерти. Це розумування доводить тепер до цього, що вся оборонна акція, звернена проти совєтської аґресії, побудована з таким трудом в Західній Европі, починає тепер дуже скоро заломлюватись. Кремлівське останнє хитрування з світовим замиренням ще більше ослабило демократичний фронт, так що ніхто не знає, на чому нині Захід стоїть. Психологічно він уже роззброєний. Ще тільки треба демократичним державам зменшити видатки на зброєння, а Америці відмовитись від дальшої повної допомоги Заходові, а тріюмф Кремлю забезпечений, без огляду на те, чи Малєнков вдержиться нагорі, чи прийде хто другий.

Факт, що увесь світ був приготований на те, що по смерти Сталіна стане щось надзвичайне, що спричинить развал совєтської тюрми народів. Цілком певно думали в такий самий спосіб і десятки мільйонів тих, що мучаться під кремлівською диктатурою. Ледве чи хто з них думав про повстання широких мас, бо коли б таке було можливе в совєтській диктатурі, то воно було б вибухло й за Сталіна. Надії на визволення і розвал Совєтів повинні отже були вийти від вільного світу, від демократій, від таких потуг, як З'єдинені Держави Америки, Велика Британія, Франція та інші. Та якраз в тих державах почали зі смертю Сталіна підніматись голоси перестороги, щоб щось подібного не робити і так не користати з смерти Сталіна, бо це означало б „розділ Росії", а тим самим мало б проти себе ввесь російський народ.

Смерть Сталіна демократичні потуги „повітали" конвенціональними висловами жалю, як цього вимагає дипломатія, а не такими заявами, що могли б викликати фермент між поневоленими совєтськими народами. На такому тлі почали кружляти в Америці ще чутки про передачу Формози під опіку Об'єднаних Націй та згоду на поділ Кореї, хоч такий поділ є нічим іншим, а тільки признання прогри ЗДА та О.Н. Скільки в тому правди, важко ствердити, але й не може бути це цілковитою вигадкою, коли проти цього протестували вже як Чян Кай-ші так і Синґман Рі, президент Південної Корейської Республіки. Найважливіше тут те, що того роду чутки допомогають пропаґанді тих чинників в Европі, що доконче хотіли б бути „невтральними" в конфлікті між ЗДА і СССР. Інший конфлікт з Совєтами для них не існує! Ці чутки присипляють теж демократії й спиняють їхнє зброєння. Значить, замість сподіваної динаміки вільного світу, якої можна було надіятись з хвилиною смерти Сталіна, маємо щось противне: психічне й фактичне роззброєння. Ось так змарновано найкращий час для нищення кремлівської сили і марнується його далі.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В ШІКАҐО

Американська преса принесла передані на іншому місці повідомлення про нові антикомуністичні „заворушення", зорганізовані українцями, цим разом в Шікаґо. Заворушення відбулися з приводу заповіджених підривною прокомуністичною групою „поминків" після смерти Сталіна, що їх для пропаґандивної зручности, зв'язано з річницею смерти президента Рузвелта. Імпрезу-зібрання було скликано місцевою Радою Американсько-Совєтської Дружби в рямках теперішньої комуністичної „мирної офензиви", що має на меті використати смерть Сталіна для замилення очей вільному світові та для морального роззброєння вільного світу, щоб в той спосіб приготовити кращий ґрунт для плянованої совєтської аґресії.

Це нічого дивного, що українські, литовські та інші втікачі з-поза залізної заслони в той спосіб реаґують на підривні комуністичні збіговища. Кожний американець зрозуміє, що люди, які зазнали з рук Сталіна найжахливіших знущань, які під його терористичною диктатурою втратили своїх рідних, втратили все, включно зі своєю Батьківщиною, обурюються й не можуть стерпіти, щоб на цій вільній землі всілякі продажні шкури, прикриваючись американськими вольностями, возвеличували сатрапа-ката та зловживали вольностями країни на те, щоб її знищити. В повідомленнях з демонстрацій в Шікаґо сказано, що там — як це теж видно на поміщених в пресі фотознімках — жінки загнали в якийсь сліпий завулок ґолову комуністичного збіговища й щойно поліція врятувала його з рук розгніваних. Немає сумніву, що між тими жінками були матері, дружини й дочки закатованих Сталіном та його посіпаками жертв комуністичного терору.

Звичайно, в цій країні існують інші методи боротьби проти того роду збіговищ, що їх влаштовують комуністичні п'ятиколонники. До цих метод не належать прояви насильства й їх не повинно бути. Але в цьому випадку винні насамперед ці комуністичні запроданці, бо це вони своєю підривною акцією того роду виступи провокують. Відомо, що як недавно з подібної нагоди в Ню Йорку, так і тепер в Шікаґо — як це виразно виходить з повідомлень в пресі — були зорганізовані мирні демонстрації — пікети проти комуністичних збіговищ. Проте, ці демонстрації перетворились в обурення з проявами насильства, як комуністичні зрадники почали обстоювати своє „право на зраду".

Згідно з повідомленнями, в Шікаґо, подібно як раніше в Ню Йорку, на широко реклямоване комуністичне збіговище прийшло заледве 20 до 30 осіб. Значить кілька продажних шкур зловживає законами країни, під всілякими брехливими запевненнями винаймає залю й для прикриття своєї підривної роботи проголошує фіктивні програми та провокує в той спосіб тисячі врятованих з комуністичної катівні недострілянних жертв комуністичного народовбивства. Тому теж ці п'ятиколонні провокатори повинні бути притягнені до судової відповідальности, а відповідні власті повинні подбати про те, щоб до таких провокацій з боку нахабних комуністичних шпигунів і зрадників не допускати.

I. Світ

УКРАЇНЦІ В АЗІЇ

(Еміґрація. Харбін, Манджурія)

Українська еміґрація в Манджурії та Китаї з'явилася після розвалу Сибірської Обласної Держави, уряду адмірала Колчака та після окупації большевиками Приморщини, — себто з кінцем 1922 р.

Окремі українці почали приїздити до Манджурії ще в 1920 р., навіть в 1918 р., але головна маса прибула пізніш. До неї потім прибавлялося все більш люду, але це вже були втікачі з-під большевицької окупації, та цей останній потік зупинився з кінцем війни, себто в літі 1945 р. Після цього тільки кілька осіб втекли з Манджурії до Центрального Китаю.

Ті, що приїхали до Манджурії в 1920-1922 р.р. застали там значну українську колонію, що була зложена зі службовців та військових, які були на праці при Китайсько-Східній залізниці. Було теж трохи людей свобідних професій та купців й промисловців.

Новоприбулі знайшли в Харбіні, столиці Північної Манджурії, величавий дім Українського Клюбу, гімназію та православну церкву з п. о. П. Гордзієвським. Тут жило багато тих українців, що ще до Першої світової війни творили організації, які піддержували зв'язки з Батьківщиною, та ті що активно працювали в часи революції. Але умовини життя були для українців погані.

В країну понаїхало багато москалів — з був. Сибірської армії, з Капелевської армії, навіть з Денікінської, багато російської інтеліґенції. Поліція складалася теж в більшості з росіян. Це все ускладнило українське життя. В „старі часи" в цій Манджурії, або як її називали „Хорватії" від імені генерала Хорвата, що управляв залізницею та був хорватського походження, була велика частина службовців залізниці — українців. Він прихильно ставився до українців, а в часі революції група був. клюбян (членів Укр. Клюбу в Харбіні) мали його згоду пристати до українського руху та його очолювати.

Новоприбулі до Манджурії українці нелегко вступали до місцевого життя. Старі українці дивилися неприхильно на людей без праці, без майбутнього, часто без фаху — як більшість військових, або був. полонених з австрійської армії — галичан. Дістатися до приватних мешкань було тяжко й здобути нові знайомства нелегко.

В організації Українського Клюбу в той час розпочиналася внутрішня боротьба між просовєтськими й античервоними, а по всій країні серед різнонаціональної еміґрації велася скажена пропаґанда. Новоприбулі відразу становилися у лави, боронити самий будинок Українського Клюбу від захвату його червоними. В цій боротьбі китайська адміністрація спочатку зайняла стримане положення, а потім почала під впливом червоних заходів робити тиснення на українців-національних.

Складне фінансове положення, неясна справа зі землею під будинком, все це привело до тимчасової конфіскати дому, а тоді група, що об'єднувалася в українсько-галицькім комітеті та з ними разом кілька був. активних діячів зі Зеленої України, звернулися до Українського Народного Союзу в Америці за моральною піддержкою.

Українці згуртувалися в т-во „Просвіта" при ІМКА й плян виринув: передати майно будинку під захист американського прапору УНСоюзу. Була одержана згода Управи УНСоюзу, але виникли інші турботи й плян цей не був переведений в життя. Здається, американський консулят потребував, щоб від УНСоюзу одна особа постійно жила в Харбіні як адміністратор. Цей кошт неможливо було взяти на себе й десь в 1927 р. китайська адміністрація остаточно забрала майно, з огляду „на неможливість устійнити, хто є власники, та яких партій вони є", як писалося в оголошенні ген. Чжан-Хуан-сяна, командуючого військами Півн. Манджурії.

Українці згуртувалися в стінах ІМКИ, що працювала в Харбіні, — як окремий гурток т-ва „Просвіта". Цей гурток швидко мав можливість відчинити свою книгозбірню, одержував часописи, вів курси, та кілька її членів що жили в Китаї, у м. Ханкау, відкрили там філію.

Рівночасно починають скупчуватися українці в інших містах Китаю та Манджурії, де проти українців ведеться боротьба, як з боку росіян-еміґрантів, так з боку совєтського консуляту. Совєти дістали тоді контролю й Східно-Китайської залізниці.

Проте встановлено зв'язки з еміґрацією в Европі, Америці, Канаді, пороблено заходи через уряд УНР дістати зв'язки з китайськими чинниками для визволення будинку Клюбу. Приходять вістки, що після зустрічі проф. Р. Смаль-Стоцького з китайським амбасадором у Женеві, одержується згода переглянути справу. Але місцева влада не виконала розпорядження центру — Нанкіна.

З приходом до влади японців, положення українців змінилося. Причин для того було багато й помогали чисельні приватні знайомства з різними японцями, урядовцями Південно-Манджурської залізниці, банків тощо. Японська преса раніше часто писала про українців й знала досить докладно про наші справи. Про ці події наші в Европі знали добре й б. п. ген. Сальський вжив заходів та дістав згоду, що будинок Клюбу буде повернутий. Це й сталося в 1933 році, 15 листопада.

Рік перед тим видавнича спілка в Харбіні дістала дозвіл на видання часопису, й такий почав виходити з 5 вересня 1932 року під назвою „Маньджурський Вістник".

Після одержання будинку, українське життя розквітло. Постали кілька організацій, як напр.: Союз Українських Еміґрантів, головно втікачів з Зеленої України, при ньому Союз Молоді — „Зелений Клин". Т-во „Просвіта" перенесло свою домівку до будинку, як і СУМ — Союз української молоді, у більшості народженої в Манджурії, та Українська Громада, що об'єднувала був. клуб'ян та заможніших осіб. Рівночасно діяв від 1929 р. український Політичний Центр, неофіційна організація, що фактично вела всю політичну акцію в Азії.

Український будинок був одержаний групою осіб, згідно рекомендації ген. Сальського. Була створена спеціяльна адміністрація для ведення господарства цього величавого будинку, збудованого в стилі Дому Полтавського Земства й сам будинок був названий — Український Національний Дім. Жовто-блакитний прапор замаяв вперше за багато років над домом, а золотий тризуб прикрасив його назовні.

Добрі взаємовідносини з японцями продовжувалися до 1935 р., коли починається все більше втручання в справи військових, які піддержують російську еміґрацію, в першу чергу монархічні та фашистівські кола, зокрема фашистську партію Родзаєвського. Керівники УНЦентру вирішили перебудувати свою працю й почати повільний відхід з чолових позицій в українському житті, та переносити свою акцію до Китаю, — в Шанхай і Тяньтзін.

Тому у травні 1935 р. створюється нова центральна організація — Українська Національна Колонія, в основу якої кладеться статут, з точно зазначеними цілями та політичною плятформою — кожний член зобов'язується триматися принципу ідеї — Української Суверенної Незалежної Держави та прямувати до звільнення Зеленої України.

Нова Управа на чолі з бл. п. д-р Д. Барченком веде досить активну працю. Сам д-р Барченко був членом УП-Центру, але через рік він примушений був теж відійти зі свого становища.

Тиснення з боку японців стали сильніші. В цей мент московські фашисти та червоні проводять дуже активну пропаґанду проти українців. Видання часопису „М. В." та ін. зазнають великих труднощів з-за цензурних утисків. Так само заводиться цензура на всі академії, збори, сходини т-ва „Просвіта" та інших організацій. Союз Українських Еміґрантів зазнає великих турбот. Розвиває активність малоросіянство, що знаходить піддержку в Бюрі Російських Еміґрантів, фашистів та серед японських кіл.

В літі 1937 р. „Манджурський Вістник" був зачинений владою за відмову містити інформації, яких вимагали японці та усунення всякої антимосковської пропаґанди.

На чолі УНКолонії стає п. Ю. Рой й його секретарем є д-р Шлендик Іван, що перед тим приїхав з Чехії. Новоприбулі члени ОУН пішли трохи неправильними шляхами, бо не змогли зорієнтуватися як слід в місцевих умовинах. Тож УНКолонія одержала голову з призначення, окремі організації були зачиненими в тому числі — філія Т-ва „Просвіта", яка працювала ввесь час як філія „Просвіти" у Львові, — Філія якраз відсвяткувала десять літ свого існування. Зачинили також Союз Еміґрантів, як й ін. групи й організації.

В 1940 р., в січні, після багатьох турбот та клопотів, групі українців на чолі з інж. О. Вітковським вдалося дістати згоду японців на скликання, після багатьох років, Загальних Зборів УНКолонії та обрання нової Управи. Збори відбулися й Управа була обрана, а на другий день японці оголосили невизнання виборів та що „Збори були під впливом сторонніх чинників. Цим разом японці призначили нового голову УНК та адміністратора УНДому, малороса інж. В. Кулябко-Корецького, був. міністра пошт та телеграфу при гетьмані П. Скоропадському.

Але українці протестували й в 1943 р. японці дали знову дозвіл на збори. Загальні збори відбулися й цим разом знов до складу Управи були обрані майже ті самі особи, що й в 1940 р. на чолі з

(Закінчення на стор. 3-тій)

Микола Очерет

ПЕРЕД ПРОМОВОЮ ПРЕЗИДЕНТА

З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер 16 квітня виголосить промову до усієї країни. Білий Дім дав до зрозуміння, що це буде найважливіша промова президента від часу перебрання влади, за вийнятком промови про Стан Унії.

На засіданні Верховного Совєта 15 березня Малєнков, після затвердження його новим прем'єром, виголосив промову в якій заявив, що „нема такого спірного питання, яке не могло б бути вирішене мирним шляхом на основі договорености" і відразу ж додав, що це стосується також взаємин Совєтського Союзу до Сполучених Штатів Америки.

Рух „за мир" — це своєрідний фах Малєнкова. Ще 1948 року, через 5-6 тижнів після приходу Малєнкова до влади, був ним скликаний перший з'їзд „за мир". З того часу „мирна офензива" Малєнкова не припиняється і останній конґрес в користь „миру" відбувся через два місяці після 19 з'їзду Партії, у Відні.

Цілі СССР, точно зформульовані самим же Малєнковим на 19 з'їзді партії. „Основний економічний закон сучасного капіталізму про максимальні прибутки розкриває і пояснює протиріччя капіталізму, розкриває причини і корні аґресивної грабіжної політики капіталістичних держав. Дія цього закону веде до поглиблення протиріч в наслідок яких мусить виникнути війна між цими державами". Отож ставкою „на мир" большевики думають прискорити наступ економічної кризи в капіталістичних державах і тим поглибити протиріччя, які мусять привести до війни між ними. Саме це і констатував ген. Грентер, начальник штабу озброєних сил НАТО в розмові з представниками печаті, заявивши, що він з великим недовір'ям відноситься до „мирного наступу" Кремлю. „Москва прикладає всі зусилля аби розколоти союзників і ізолювати З'єднані Держави". Коли перемир'я в Кореї вдасться налагодити „Америці потрібно багато мудрости і терпіння, щоб робити успішний спротив совєтським заходам аби розколоти союзників". Виступаючи ж в комісії закордонних справ верховної палати, ген. Грентер ствердив, що „найбільшою помилкою Сталіна була війна в Кореї, бо вона об'єднала весь вільний світ навколо З'єднаних Держав. Цю помилку зрозуміли і нова політика Кремлю прямує недопустити до утворення єдиної европейської армії і участи в ній Німеччини, підготовити ґрунт для відновлення торговельних відношень між Японією і червоним Китаєм і, нарешті, прорвати союзний фронт та ізолювати ЗДА".

Отже війна в Кореї стала невигідна для Москви, тому вона намагається її закінчити. Це тим більш їй потрібно, що вийде з неї вона наче б то переможцем, закріпивши за собою Північну Корею та збільшивши свій престиж в Азії.

Добрий знавець Кремлю Г. А. Токаєв так характеризує в розмові з кореспондентом „Юнайтед Прес" Р. Райзером тамошній стан: „світовий комунізм щільно підійшов до порогу ідеологічної депресії і організаційних розходжень. Комуніст № 1 — Сталін і № 3 — Готвальд зійшли з сцени, але залишився комуніст № 2 — Мао Тсе Тунг. Сам Мао Тсе Тунг вище і сильніший кожного з теперішніх кремлівських верховодів, а це значить, що зудар імперіялістичних інтересів Китаю і СССР абсолютно неминучий. Мао Тсе Тунг широко використає совєтський досвід, але не захоче і не зможе бути кремлівським квіслінґом." Кремль про це знає і вжив негайних заходів призначивши амбасадором до Китаю кремлівського „туза" В. Кузнецова. Малєнков є занадто слабий поруч Мао Тсе Тунга; для філософсько-теоретичних дискусій і суперечок він не здатний, а що торкається байок про „винищення Малєнковим прихильників Жданова", — то це дурниці, гідні салтиков-щедрінських ґенералів. Тому авторитету Мао Тсе Тунга пошкодити Малєнков не може і Китай стає наймогутнішою і найбільшою імперіялістичною силою в Азії".

Єдиний авторитет, який може змінити хід подій, є для китайського народу авторитет Чан Кай-ші, що дійсно дбає про волю свого народу і Кремль знає, що саме це в'яже Мао Тсе Тунга з ним та намагається це використати на свою користь, не допустивши до зудару СССР з Китаєм. Але й тут останнє слово належить нашому президентові, який урочисто засудив зраду своїх союзників.

І саме тому Білий Дім дав зрозуміти, що теперішня промова президента буде найважливіша, бо вона мусить вказати шлях розв'язки поставлених життям питань.

Д-р Юліян Налисник

ПЕРШЕ ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В СОФІЇ

(1)

Вступ

Велика російська лютнева революція з р. 1917 застала мене на далекій Сибірі у місті Ялуторовську, Акмолинської области, де я разом зі 60-ма Українськими Січовими Стрільцями перебував у російській неволі. Вісті про творення нового ладу на Україні ми жадібно виловлювали із російських газет та кожний з нас тільки й думав про те, щоб якнайскоріше вирватись з того далекого краю та дістатись на Україну, щоб і себе включити в ту велику роботу, яку виконувала там Українська Центральна Рада з її Генеральним Секретаріятом. Коли у жовтні 1917 року в Росії перейняли владу большевики, почалась відворотна мандрівка народів зі Сибіру до европейської Росії, мандрівка майже ніким не контрольована. З тієї нагоди я скористав та в половині грудня 1917 року посадився разом з Вол. Секундою, відомим опісля інженером зі Львова до вагону теплушки та без великих пригод ми обидва з кінцем грудня 1917 р. опинились у цілі нашої поїздки, у Києві.

Тут мені вдалося попасти між службовців першого Міністерства Закордонних справ України вже з 1 січня 1918 року. Досі Міністерства Закордонних справ не було, а був тільки Секретаріят Міжнаціональних Справ. Першим міністром закордонних справ був проф. Олександер Шульгин, знаний тепер український діяч на еміґрації у Парижі, директор Департаменту Загальних Справ був Кость Лоський, знаний пізніше як посол України в Швеції та Норвеґії, а згодом як український діяч на еміґрації у Празі, начальником відділу був Володимир Дяконенко, урядовцем для спеціяльних доручень була Н. Суровцова. Всі вони були тоді вже знаними українськими діячами.

Прізвищ інших урядовців вже собі не пригадую. Саме Міністерство мало виключно український характер, російської мови в ньому майже не було чути. Приміщувалось в гарному будинку-віллі при Бібіковському бульварі, недалеко від Хрещатика та від Педагогічного Музею, де радила Центральна Рада.

На Україні події тоді розвивалися у приспішеному темпі. Большевицькі орди Муравйова, з повстанням у Харкові уряду совєтської України з москалем Медведевим, а опісля українцем Шахраєм на чолі, не давали нашій молодій українській владі закріпити за собою влати. У Києві перебувала довший час большевицька місія на чолі з болгарином Раковським, пізнішим головою совєтського українського уряду, яка ніби хотіла договоритися з нашим урядом, а на ділі вела свою розкладову роботу. На чолі українського уряду стояв тоді, як відомо, Володимир Винниченко, а Центральній Раді проводив проф. Грушевський. Місцеві большевики та насилані большевицькою владою аґітатори вели й собі аґітацію проти нашої влади. На вулицях Києва можна було зустрічати гуртки людей, а по середині большевицький аґітатор, який на всі застви лаяв наш уряд., а захвалював большевицький лад, большевицький уряд „працюючих селян та робітників". Тоді вешталося по вулицях Києва багато бувших російських старшин бувшої царської армії, які то старшини знайшли пристановище на Україні, утікаючи з большевицької Росії, де їх большевики бепардонно ліквідували та багато російської аристократії чи бувшого російського урядництва. Міська міліція та Городська Дума були дальше в російських руках. Командант Київської Військової Округи, російський соціяліст-революціонер полковник Оберучев, прямо бісився на саму згадку про якесь відокремлення України від Росії, хоча б під видом куцої автономії. Серед таких то обставин прийшлось працювати нашій першій владі, тому то всякі її вчинки треба вважати, як геройські вчинки, бо згаданий Оберучев міг був кожної хвилі перервати діяльність тієї нашої влади.

З початком січня ст. стилю 1918 року прийшло визнання України як незалежної держави з боку Франції та Англії. Їхні представники Табуї та Бабе зложили тоді візиту голові Ради Міністрів України Володимирові Винниченкові. Були вони також у нашого міністра Ол. Шульгина й я мав честь їх оглядати власними очима. Прийшов потім день святочного проголошення незалежности України, відчитання на Софійському Майдані біля пам'ятника Богдана Хмельницького IV-го Універсалу серед розентузіязмованої товпи народу — десь тоді знайшлась така маса українського люду, якого позатим не було видно на вулицях міста — відспівання навколішках Шевченківського „Заповіту", колосальне враження того акту, який заєдно стоїть перед моїми очима. В Міністерстві напружена робота, висилка наших молоденьких представників в особах Голубовича, Севрюка, Любинського та Левитського на мирові переговори з Центральними Державами, які мали початись в Берестї, в мене особисте побоювання, як приймуть таких молодиків такі старі дипломати, як Гофман, Чернін та інші, у них самобутня впевненість, що все буде гаразд, бо Центральні Держави потребують хліба, якого було ще досить на Україні. Треба признати, що, хоч молоді були наші представники, однак гідно відстояли права України на тих переговорах. Нічна служба в Міністерстві при телефонічних апаратах, щоб з Берестя зловити яку вістку, вже при акомпаніяменті гарматніх вистрілів, які давалися чути з Лівобережної України, повстання большевиків у Києві, зайняття ними арсеналу. Тимчасом, орди Муравйова сунулись вперед, на ніщо не придалась жертва наших молоденьких студентів під Крутами, бої на вулицях Києва, зформовані за часів Центральної Ради полки ім. Полуботка та Кальнишевського проголосили у боротьбі з большевиками невтральність, евакуацію уряду на захід під охороною Січових Стрільців. Я з розмислом залишився у Києві, бо хотів побачити нову владу. Тоді на вулицях Києва згинув наш товариш У-су-сус Роздольський, що добровільно зголосився боронити місто перед большевиками. Коли у місті було небезпечно залишатись, я теж подався на Захід.

Тимчасом у Берестю заключено мир з Центральними Державами, наші війська, разом з німецькими, занимають Київ, вертається на свої місця наша влада, а між іншими й міністер Ол. Шульгин. Я це все вичитую у Львові з газети „Діло", бо я подався аж так далеко на захід. Однак мені вдалося вернутись до Києва та повернутись на службу до Міністерства. Тут я згодом довідався, що мене призначено як службовця Українського Посольства до столиці Болгарії — Софії, яке мав очолювати наш міністер Олександер Шульгин і де я мав повнити обов'язки дипломатичного кур'єра.

(Продовження буде).

Теодор Терен-Юськів

ЛИСЕНКОВА ПІСНЯ ТА ЇЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Ще досі ніхто з українських співочих мистців не спромігся на самостійний концерт Лисенкової пісні. А такий концерт міг був бути вже яких 50 років тому, тобто ще за життя нашого композитора. Ще й досі не було в нас теж і самостійного концерту Лисенкової хорової музики у виконанні одного хору. І ще довго либонь ждатимемо на фортепіяновий вечір його творів.

Самостійні концерти присв'ячені однородній творчості якогось композитора, це ніяка новість в інших народів. Вечорі композицій Шуберта, Шумана, Ґріґа, Дебюссі та ін., це звичайне мистецьке явище в Західній Европі.

Концерту Лисенкових композицій вимагає від нас справа української культури, нашої музики, і важливість його творчости. Концерт зладжений з однородних творів Лисенка, у виконанні одного мистця, має цю додатню сторінку, що він пляново й упорядковано показує мистецьку індивідуальність музика, ступнево відкриває характеристичні прикмети його творчости, витягає на яву його композиторський талант тяглістю однородности. Коротко: представляє композитора ясно і чітко в повноті його величі.

Можливо, що баритоновий голос був виразником Лисенкового музичного світовідчування, бо перлини своєї сольової творчости, написав він саме на цей голос (Гетьмани, Ой, Дніпре, мій Дніпре, Минають дні, Ой чого ти почорніло і ін.). Тому може й зовсім не від речі буде, коли баритон возвеличить цього н а й б і л ь ш о г о українського національного композитора, своїм скромним концертом.

Є одне, цікаве психологічне явище в українця. Ми у всіх наших важливіших моментах життя просто інстинктовно звертаємось до поезії Шевченка. Це саме діється у музичнім переживанні відносно творів Лисенка. Не тільки співак, але і людина, що тільки любить спів чи співати, зовсім знечев'я попадає на цю чи іншу Лисенкову мелодію, значить з Лисенкової пісні, подібно як із Шевченкової поезії п р о м і н ю є якась еманація своєрідної стихійности, що квітчає і завершує нашу психічну дію.

Та, на жаль, до пісенної творчости Лисенка підходять, у нас, виконавці дуже шабльоново. Чоловічі голоси співають постійно: Гетьмани, та Ой, Дніпре, мій Дніпре, жіночі: „Ой, одна я одна, і часом: „Як би мені мамо намисто". Покутує дивна засада: співати тільки те, що знає співак і публіка. Щоб зацікавитись іншими його піснями, в нас на це не має снаги.

Чи бачив хто колинебудь на програмі співака, таку річ, як: Доля, що її самий Лисенко мусів дуже цінити, бо це одинока його пісня підложена на всі три чоловічі голоси: тенор, баритон і бас? — Чи чув хто лірично-розпачливе, і таке щиро безпосереднє, чудове: Минають дні? Або цікавае, розторощуюче своїм п с и х о л о г і ч н и м chiaro-scuro: Огні горять? Або знову, якби вищий ступінь народної думи, де фортепіян заступає бандуру, оригінальне і драматичне: У неділю вранці рано (Дума)? Чи через те, що друга частина рідкісно бадьорої і повної надій пісні: Удосвіта встав я, важка технічно і скомплікована ритмічно, тому вже не вивчити її і не співати? Краса Айстрів, що в тридцятих роках були такі люблені і модні у Львові, що їх співано трохи що не на кожнім концерті, і дальше не зів'яла. — Малим хлопцем я слухав концерту, одного з найкращих виконавців Лисенка, нашого славного тенора Менцінського; все забулось та: Огні горять і Гомоніла Україна — гомонять в душі ще й досі!... Часом удається почути найкращу арію з опери „Тарас Бульба", арію Остапа, та яке її виконання? Сподіймось, що ще діждемось, що хтось таки заспіває прегарне, тенорове: Ой, по горі ромен цвіте, чи жіноче: Плач Ярославни або: Туман, туман долиною та ін.

Одушевляти піснею самого себе, це одна справа, а полонити нею інших, друга. І оце існує тільки одна магія, що розбиває байдужість маси, а це: інтерпретація.

Інтерпретація пісні, це зрозуміння, опанування і зглиблення, як текстової так і музичної ідеї до найменших дрібниць та передання її за поміччю інтелектуально душевних елементів, співом-голосом. І саме інтерпретація пісні це в нас табу, що про нього пишеться — нічого. Ясно, що без досконалої голосової техніки нема й стовідсоткової інтерпретації.

Щодо інтерпретації Лисенкових пісень, то вона — у загальному — для кожного українця доступна і зрозуміла, бо їх характер народний, український. Та це тільки в загальному, бо в деталях, — а з них наме складається всестороннє передання пісні, — інтерпретація пісні, це незвичайно важке і мозольне завдання. Вивчити пісню можна навіть за дуже короткий час, та зглибити її і зробити з неї заокруглену креацію, на це треба довгого часу. Шаляпін твердить, що інтерпретація пісні це праця і дозрівання багатьох літ. Щоб інтерпретувати н а л е ж н о і глибоко Лисенкову пісню, треба пізнати не тільки його пісенний дорібок, але бодай загально цілу його творчість наукову хорову, оперну, а навіть інструментальну. Щоб співак був здібний дійсно інтерпретувати, він мусить мати освіту, інтелігенцію, голос, музикальність, драматичний хист, а передівсім талант і артистичну індивідуальність. Щойно інтерпретація робить з пісні повну життя і крови цілість. У надзвичайних і вимкових виладках інтерпретація може навіть перевищити ідею композитора.

(Закінчення буде)

ПОХОРОН ПРОФ. БОРИСА ІВАНИЦЬКОГО

Дня 4-го квітня ц. р. в год. 11-тій ночі упокоївся в Дітройті проф. Борис Юрійович Іваницький, голова Української Національної Ради, кол. ректор Украінського Технічного Інституту, визначний вчений, незламний борець за визволення Українського Народу.

Тлінні останки Покійного були поставлені в каплиці погребного закладу п. Бугая при вул. 3103 Коммор, Гемтремк, для прощання в четвер і в п'ятницю, 9-го і 10-го ц. м., де і відправлено панахиди за православним обрядом щовечора в год. 7.30 у приияві сина Покійного інж. Бориса і невістки Покійного Ірини та великого числа представників нашого громадянства. Були виголошені проповіді.

В суботу, дня 11-го ц. м. рано в год. 9.30 знову відправлено над Покійним панахиду, а опісля перевезено Його тлінні останки до Церкви св. Покрови при 29-тій вулиці на заході, де відправлено соборну панахиду архиєпископом Мстиславом при участі численного місцевого духовенства. Треба завважити, що архиєпископ Мстислав був хворий, а всетаки відправив всі мольби за Покійного і виголосив високопатріотичну проповідь. Співав ввесь час мішаний хор, скріплений солістами Дітройту, а зокрема солістами Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

При домовині Покійного ввесь час стояли почесною вартою члени ОДУМ, дальше випусники Українського Технічно-Господарського Інституту, проф. Віктор Доманицький, вкінці панове генерали Української Армії: Олександер Вишнівський і Михайло Крат. Домовина потопала в квітах. Серед маси приявної жалобної громади видно було між іншими: представника УНРади на ЗДА і керманича ресорту Закордонних Справ УНРади д-ра Степана Витвицького, проф. Віктора Доманицького, генерала артилерії Бориса Палія-Неіла, адв. Івана Панчука, багато б. старшин УНР і УГА, членів 1-шої Дивізії УНА і інших.

О год. 12.30 рушив величезний автовий похід з домовиною Покійного на цвинтар Евергрін (коло вул. Вудвард).

Над гробом молитви відправив знову архиєпископ Мстислав у сослуженні духовенства, а прощальні промови виголосили: від УНРади — її представник в ЗДА, керманич ресорту Закордонних Справ УНРади, д-р Степан Витвицький (про заслуги Покійного і про те, що дух Покійного житиме вічно серед нас), дальше: проф. Віктор Доманицький (особливо про заслуги Покійного і працю в Українському Технічно-Господарському Інституті) і ген. Михайло Крат (між інш. і про те, що 1-ша Дивізія УНА, ще перебуваючи в Англії, була і першою, яка якстій підпомогла новостворену тоді якраз У. Н. Раду).

З сумом прощалися масово приявні з Покійним на його місці вічного с п о ч и н к у. Треба признати, що це місце — одно з найкращих на згаданому цвинтарі.

Дальший тяг прощальних промов відбувся на поминкових жалібних сходинах у приміщенні Українсько-Американського Осередку при вул. Карпентер.

Проводив тут президент Федерації Ам. Українців стейту Мішиґен, Василь Довгань. Промовляли: п. п. Іванчук (від УКК), пастор Боровський, (від Украінського Євангелицького Об'єднання), Катерина Хомякова (від Українських Злучених Жіночих Товариств Дітройту і Гемтремку), Є. Яворівський (від централі Української Вільної Громади в Америці), Василь Довгань (від Федерації АУ ст. Мішиґен, що об'єднує 45 установ і організацій, від Товариства Сприяння УНРаді з Ню Йорку і від УРС зі Скрентону), Павло Маляр (від редакції „Українського Прометея" і ДОБРУС-у), В. Чорненко (від Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка), Гр. Китастий (особисто), о. Олександер Биковець (від Української Православної Громади), ген. Олександер Вишнівський (від УНДС і від ОбВУ в Америці), Максим Бойчук (від Української Православної Церкви), д-р Іван Розгін (від УВАН і НТШ). Останні промовляли: син Покійного інж. Борис, який дякував Громаді за прислугу під час похоронів сл. п. Батька і д-р Степан Витвицький, який виступав, як сказав, не тільки як гість на цьому сумному обряді, але і як господар від УНРади.

Година 6-та вечором. Поволі кінчаються поминки, люди розходяться зі сумом додому: оце розсталися вони знову з одним Великим Борцем за волю України, місце якого нема кому в нашому громадянстві заступити!

С. Я.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ПІКЛУВАТИСЯ ПРО ПОБУТ ВЧИТЕЛІВ"

„Комуністична партія і радянська влада повсякчасно піклуються вчителями" — так пише часопис „РУ". Але одночасно повідомляє, що в селі Тростянчик ще в березні не заплатили учителям платні, яка їм належалася ще в попередньому році. „Голова виконкому сільської Ради тов. Кратець заспокоює вчителів тим, що, мовляв, їх гроші не пропадуть. Його не турбує те, що через затримку виплати цих грошей деякі вчителі лишились без палива". Так було на Вінниччині. Але те саме діється і в Солотвинському районі на Станиславівщині, де „набагато затримують платню вчителям і працівникам районного відділу народної освіти, і керівники шкіл по кілька разів змушені їздити до районного центра, щоб одержати в банку гроші для виплати заробітної платні". Стаття кінчається таким реченням: „Піклування про побут вчителів — важлива державна справа, нехтувати якою не дозволено нікому". А чому ж тоді таки нехтують? — запитається читач.

„ПАМ'ЯТКА РОСІЙСЬКОЇ СЛАВИ НА УКРАЇНІ"

Наслідники російських царів у теперішньому Кремлі вирішили відновити панораму, яку були знищили під час останньої війни та поставити знову під Севастополем на Кримі, де в 1854-1855 роках виявилася вперше в історії слабість російської тюрми народів. Цю панораму „Оборона Севастополя" відбудовують в реставраційних майстернях при Третяковській ґалерії в Москві та хочуть закінчити її реставрацію до серпня 1954 року, це значить до століття Кримської війни. Хоч цю війну царська Росія програла в користь Туреччини та її західних союзників, то сьогоднішні наслідники московських царів називають її „російською славою" та відновлюють знищений пам'ятник.

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ НТШ

В суботу 18 квітня ц. р. о год. 6 веч. в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Ст., кімн. 252 відбудеться засідання Економічної Комісії НТШ. Буде зачитана доповідь проф. П. Ковальковського на тему: „Фінансово-економічна політика демократичної партії за бюджетами ЗДА". Гостям раді.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

УКРАЇНЦІ В АЗІЇ

(Закінчення зі ст. 2)

інж. О. Вітковським. Кулябко недорахувався в великих грошах, в тому числі пустив на вітер частину грошей з фундації П. Горового. З цієї фундації вдалося видати передтим українсько-японський словник, першу такого роду працю в Азії.

Інж. Вітковський дістав справи УНК в безладі, громадське життя розвалене, людей знеохочених, а все ж йому повелося наладити знов УНДім, хоч часи були тяжкі — провадилася війна. З кінцем війни та капітуляцією Японії, прийшла окупація Манджурії Червоною Армією, за якою прийшло ГПУ.

Від половини серпня 1945 р. почалася остання сторінка українського життя в Манджурії. Червоні арештували та вивозили всіх „небажаних". В першу чергу впала їх жертвою українська колонія, якої тільки кілька осіб змогли зберегтися втечею поза Манджурією. З українців в Манджурії червоні забрали майже всіх, — старих й молодих, — всіх, хто був трохи активніший. Так само зліквідували червоні тюрко-татарську колонію з кілька тисяч осіб, залишивши тільки частину жінок та дітей, забрали багато грузинів. Але з москалів більш як половина залишилася спокійненько жити в Манджурії, частина одержала пашпорти, а багато, навіть був. старшин білих армій, не тільки не були заарештовані, більш того, дістали працю на залізниці, або в торгівлі.

Коли вже була оголошена капітуляція Японії й японці почали готовитися до неї, а Червона армія почала сунути в країну „побиваючи японських імперіялістів та ведучи війну", що тривала рівно шість днів, коли стріли падали тільки вимково, або помилково, бо жодного спротиву не було, — тоді відбулася інша показна історія: Приблизно за три дні до приходу червоних до Харбіну, японці відіслали звідти потяг з призначенням до Тяньтзіну. До цього потягу вони посадовили багато росіян, членів „Бюра по ділам російських еміґрантів", членів комітету фашистів, та інших. Потяг, з певними драматичними подіями, дістався до Тяньтзіну. Там, в Тяньтзіні, большевики їх застали. Більшість з них пішла сама до московського консуляту та подали заяви, що хотять повернути „на родіну". Серед них були й верховоди Бюра й сам голова фашистів — Родзаєвський. Їх совєтська влада судила та частину повісила, як про те оголосили пізніш в часописах.

Цей „поворот" був переведений намовами та порадами архиєпископа Віктора Пекінського, був. старшини білої армії, який під час війни, після капітуляції Німеччини пішов до совєтів та визнав Москву.

Пізніш кільком українцям вдалося втекти з Харбіну до Мукдену та дістатися до Шанхаю, але це були люди не зв'язані з активною працею або молоді зовсім. Залишилися там в Манджурії й біля 70 старшин та вояків червоної армії, — українців, що туди втекли за час 2-ої війни, — тільки двоє є зараз поза Китаєм на волі.

Український Нац. Дім червоні забрали, все зліквідували, а мешкання вжили для совєтської школи. За кілька днів до окупації відбулося засідання Управи УНК, на якому були винесені постанови про знищення архіву та важних паперів УНК. В печах центрального огрівання кілька днів після цього палили все. Червоні не дістали ні одного важного документу. Відомо, що приватні люди також понищили свої збірки документів чи листувань й т. ін. Можливо, що тільки дрібниці дісталися до червоних рук.

Обставини капітуляції Японії та її армій в Манджурії не дали навіть кількох днів для рішення про втечу для українців або інших еміґрантів й вони всі опинилися як в засідці. Так перевернулася сторінка українського життя в цій країні, де воно було активне, жертвенне та ідейне.

Ряд видатних діячів тамошніх відійшли навіки, ще за часу війни, а серед них й був. голова адміністрації Укр. Нац. Дому та потім перший голова Української Нац. Колонії — д-р Д. Барченко. Українську церкву також червоні знищили, — зробили з неї звичайну російську, а останній священик її о. М. Труфанів став жертвою червоних, — був забитий. Вітковський, д-р Нетребенко й інші були вбиті ГПУ в Харбіні, а решта десь є в таборах, якщо ще живуть.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ ВИСТАВОВИЙ КОМІТЕТ В НЮ ЙОРКУ

до жіночих і загальних організацій і товариств в Ню Йорку й околиці звертається зі зазивом прислати своїх делеґаток (по дві) на поновне зібрання в залі Українського Демократичного Клюбу, 59 Ст. Марк'с Пл., в неділю, 19. квітня в год. 3. по полудні тому, що на першім зібранні з 29. березня не всі товариства й організації були заступлені. Програма та сама, що була попередньо. Йде про участь у цьогорічній Міжнародній Жіночій Виставці.

Екзекутива Комітету.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В ШІКАҐО

(Закінчення зі стор. 1.)

ла товпу. Опісля зібрання відбулося під охороною поліції й в ньому взяло участь коло 50 осіб, хоч було розпродано 500 білетів вступу по 60 центів. Ніхто з проголошених раніше промовців не говорив. Між ними мав бути й Вільям Петерсон, голова Американського Конгресу Громадських Прав, натаврованого урядом, як підривний. Говорила Пірл Гарт, жінка-адвокат, зв'язана з лівими справами. Джана Россена, екзекутивного секретаря групи, що скликала зібрання, поліція забрала, щоб врятувати його від товпи. Поліція заявила, що початкова маса для протесту проти зібрання була зорганізована Анти-Большевицьким Бльоком Народів, який раніше відбув свої зібрання при 2147 Шікаґо евеню. Опісля інші особи прилучилися до протестаційної групи. Россен пізніше телефонував до Редакції „Ди Трибюн", заявляючи, що зібрання розбили „народжені закордоном українські фашисти." Він твердив, що за два або три тижні відбудеться інше зібрання для протесту проти розбиття теперішньої сесії."

Деякі додаткові інформації про цю демонстрацію подав „Сан-Таймс". Там і. ін. написано:

„Втікачі з-поза залізної заслони штурмували зібрання Шікаґовської Ради Американсько-Совєтської Дружби та перемінили його в заворушення... Заки зібрання зачалося, залю зібрання пікетували молоді люди українського, слов'янського та литовського походження, виголошуючи протикомуністичні гасла. Опісля пікетуючі вдерлися на залю та почали бійку на п'ястуки з приявними там 25 до 30 особами. Розторощено умеблювання та перемінено залю в бійню. Завважено багато закривавлених носів, але не було жадних серйозніших покалічень. Відділ поліції, приміщений в залі для зібрання, покликав підкріплення й 60 полисменів зібралося в районі. Заворушення притягнули теж товпу глядачів, яку капт. Геррі Пензін оцінює на 1,000 осіб. Демонстранти загнали Джека Россена, голову зібрання в провулок за залею. Там приперла його розгнівана товпа демонстрантів, переважно жінок. Поліція продерлася через товпу схвильованих демонстрантів і врятувала Россена. Вона вивезла його зі сцени подій в поліційному авті, але звільнила його кілька бльоків дальше. Алекс Заброський, 2624 В. 17-та вул., представився сам, як провідник демонстрантів, що назвали себе „Приятелями Анти-Большевицького Бльоку Народів". Поліція каже, що багато з демонстрантів, до яких зверталась, представляли себе як політичні втікачі з опанованих комуністами країн. Заброський після заворушень вискочив на верх запаркованого авта та закликав товпу українською мовою, щоб вона мирно розійшлася. Теж капітан Пензін звертався до демонстрантів, обіцяючи, що не буде жадних арештів, як вони розійдуться. Деякі з демонстрантів відповідали: ви захищаєте комуністів!"

В обидвох газетах повно фотографій з демонстрації. — На одній з тих фотографій показано, як поліція рятує Россена від переважно закручених в хустки жінок, на іншій світлині видно, як демонстранти зупинили поліційне авто та „визволяють" заарештованих, на ще іншій видно здемольовану залю, в якій мало відбутися комуністичне збіговище. На фотографії з пікетування видно усміхнені лиця пікетуючих, що тримають таблиці з анти-комуністичними гаслами та з підписами СУМА й інших українських організацій. На одній з таблиць написано, що „Russia wants peace — piece of America" (гра слів: peace — значить мир, а piece — значить шмат, кусок; значить: Росія бажає миру — куcня Америки).

КАНАДА ГОТОВА ПОДІЛИТИСЯ АТОМОВОЮ СИЛОЮ З ПРИВАТНИМИ ПІДПРИЄМЦЯМИ

Оттава. — Канада готова запросити приватних промисловців приєднатися до розбудови атомової сили, якщо американські й британські уряди погоджуються звільнити доволі технічних інформацій з таємного списку. „Тут, у Канаді, ми віримо, що наспів час перебрати частину розвитку атомової сили" — заявив міністер торгівлі К. Д. Гав — „і саме тепер ідуть дискусії над способами й методами для успіху такого розвитку". Пропозицію для частинної декваліфікації атомових інформацій подав голова британських атомових дослідів, сер Джан Кокрофт, на зустрічі з американським знавцем д-ром Вореном Джансоном і головою канадського урядового проєкту атомової енергії, д-ром К. Дж. МекКензі. Їх рекомендації будуть звісні щойно тоді, коли на них погодяться уряди згаданих держав. Канадський урядовий проєкт має під своїм керівництвом два реактори над рікою Чок Рівер, де працює 2,-500 науковців і техніків, у віддалі 130 миль від Оттави. Ще один реактор будується коштом 30,000,000. Він буде сильніший від тих і буде готовий в 1954 р.

ВІЙСЬКОВІ ЗНАВЦІ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ЗМЕНШЕННЯ АРМІЇ „НАТО"

Вашингтон. — Військові плянувачі вирішили знизити кількість альянтських наземних дивізій передбачених на початку складання оборонного пляну для західної Европи. Зате вирішено покласти більшу вагу на оборону з повітря. Це стало відоме, коли голова об'єднаних генеральних штабів ген. Омар Н. Бредлі виїхав до Европи на конференцію Організації Північно Атлантійського Пакту („НАТО"), яка встановить оборонну силу на 1953 р. Американські урядовці надіються, що европейські експерти обмежуть повітряну силу до 5,500 літаків на поточний рік, одначе готові теж на збільшення теперішніх наземних дивізій понад 50. Теперішня кількість літаків сягає цифри 4,000. Альянти передбачують, що світове політичне напруження буде тривати ще понад десять років і відповідно до цього плянують організацію потрібних оборонних сил.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Симона Петлюри, від. 189 повідомляє, що місячні вкладки будеться побирати в суботу, 25. квітня, в год. 7—8 ввечорі, в Горожанському Клюбі, 847 N. Franklin St. — В. Васюк, предс.; П. Котельницький, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 Відділ повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу, 18 квітня, від год. 7:30—8:00 і в неділю, 19. від год. 12—2. — О. Штогрин, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія, від. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 3:30 по полудні, в укр. залі. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки якнайскоріше. — М. Брус, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастий, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу, 18. квітня, в парохіяльній залі при 74 Геррис Евеню, в год. 7:00 веч. точно. Просимо всіх членів прибути обов'язково. На зборах будуть звіти уряду і контролі за перший квартал, як також важні справи до полагодження. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира від. 173 повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в парохіяльній галі кат. церкви св. о. Николая в вівторок, 21. квітня, о год. 7. веч., 608 So. Heald St. Тому, що маємо важні справи до полагодження просимо членів взяти участь. Ухвали, які будуть рішені на тих зборах, будуть обов'язувати приявних і неприявних членів. — Уряд Братства.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84 подає до відома всім членам, що перші квартальні збори відбудуться в неділю, 19. квітня, точно о год. 4. по полудні, в залі У. Н. Дому під ч. 279 Кіґс Гайвей Вест. Проситься всіх прибути на час і поплатити вкладки і полагодити інші справи, які будуть на порядку дня. — О. Куян, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка від. 42. повідомляє своїх членів, що в неділю, 19. квітня, о год. 2. по полудні в У. Н. Домі відбудуться квартальні збори. Є важні справи до полагодження, тому присутність всіх членів обов'язкова.— В. Марущак, рек. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ від. 8 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 19. квітня, в галі Клюбу 13 Washington St., в год. 2. по полудні. По зборах о год. 6. будемо мати Карт Парті в тій самій залі, тому просимо все членство Йонкерс і околиці прийти. Дохід з парті на хворих членів. Тому всі на збори і Карт Парті. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ від. 342 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 2. по полудні, в церковній залі на Roosevelt Ave. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори членів Тов. Т. Шевченка від. 291 відбудуться в неділю, 19 квітня, о год. 3. по полудні, в Укр. Нар. Домі при W. 14 вул. Проситься всіх членів прибути на означений час. — І. Вільшанецький, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. „Любов" від. 370 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. квітня в церковній залі при 123 Парк Ст. Проситься всіх довгуючих членів вирівняти свої залеглі вкладки і платити місячні вкладки на зборах відділу. Ті, які не заплатять своїх залеглостей будуть суспендовані. — В. Ґіна, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 281 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 17 квітня, точно в год. 8. веч., в У. Н. Домі 33-35 Вест 19 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. Маємо важні справи до вирішення, а то 30-літні роковини. — І. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Вачинський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Бр. св. Юрія від. 239 відбудуться в суботу, 18. квітня, в год. 8. веч. Біжучі справи уряд полагоджує вже від 6. год. веч. Також подається до відома, що з днем 1 квітня розв'язано касу хворих, в тій цілі будуть скликані окремі збори. — Уряд.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 відбудуться в суботу, 18. квітня, о год. 7:30 веч., у Вінярського на 345 Мейн вул. Проситься всіх прийти на збори. І. Бурний, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. о. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 19. квітня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглості, щоби не наражатись на суспензу. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 3-ій по полудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на збори для полагодження нових справ нашого Братства. — Т. Гіль, предс.; М. Баран, фін. секр.; В. Бутковський, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.—Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 19. квітня, в 6 год. ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Проситься членів громадно прибути, вирівняти свої вкладки, як також будуть інші справи до полагодження. — І. Грабар, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Відділ 277 подає до відома, що квартальні збори відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 2., в залі Клюбу на Whitmore St. Проситься всіх членів прийти на збори та вислухати квартального звіту з рахунковости відділу та діяльности каси хворих. Також пригадується членам, що з огляду на квартальне замкнення рахунків всі вкладки і залеглості мусять бути вирівняні цього місяця. — Управа.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. о. Николая, від. 5, відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 2. по полудні, в залі У. Д. Гор. Клюбу, 25-06 — 31 St. Просимо всіх членів і членкиць прийти на збори. Буде звіт контрольної комісії за перший квартал. Проситься членів вирівняти залеглий довг. — М. Ливицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ПОДЯКА

Родина бл. пам'яті о. **ЛЬВА ЧАПЕЛЬСЬКОГО**, пароха Елізабету, Н. Дж., що помер 19. березня ц.р., складає сердечну подяку всім, хто взяв участь у похоронних обрядах Покійного, які відбулися дня 24 березня в церкві св. Володимира в Елізабеті.

Подяка належиться передовсім представникам нашого Духовенства, що у великій скількості і нераз з далеких сторін прибули на похорони. Родина дякує особливо Всеч. о. Володимирові Пасці, парохові Елізабету, що зайнявся організацією похоронів, Впр. деканам о. Володимирові Лотовичеві і о. Ярославові Габро, целебрантові заупокійної відправи Всеч. о. Львові Пеленському та пристоящим Впр. отцям Василеві Середовичеві і Василеві Клосові. Подяка належиться Монсіньйорові Емері А. Гайтінґерові з церкви св. Йосифа в Елізабет, що вшанував своєю участю похорони.

Родина сердечно дякує численним представникам наших громадських і мистецьких установ, усім приятелям, знайомим та окремим громадянам і парохіянам, які, не зважаючи на непогоду, прибули віддати останню послугу Покійному. Дякуємо і за численні офірувані Служби Божі, вінки й квіти та вислови співчуття.

РОДИНИ ЧАПЕЛЬСЬКИХ, ГОРДИНСЬКИХ І ШЛЕМКЕВИЧІВ.

Елізабет, 12. квітня 1953.

Посмертні Згадки

ЙОСИФ ПАЛЕГА, член Братства св. Володимира, відділ 130 УНСоюзу упокоївся в Бозі 13. квітня 1953 р. в Ню Йорку на 66. році життя. Покійний народився в селі Лучени, повіт Бібрка, Західна Україна. Полишив в смутку жену Анну, синів Захарія і Николая, дочку Марію і троє внуків. Похорон відбудеться в четвер, 16. квітня з погребового заведення П. Яреми, 129 E. 7th St., до церкви св. Юра, на який родина і заряд Братства св. Володимира запрошує всіх рідних, знайомих, а передовсім всіх членів. — В. Й. П.!

Г. Лучанко, секр.

АННА ПЛУГОВСЬКА, довголітня членкиця відділу 414 У. Н. Союзу ім. президента Волошина в Ню Гейвен, померла 27 березня 1953 р. Була активною громадянкою. Похорон відбувся з похоронного заведення до церкви св. Арх. Михаїла при участи родини, членів, та знайомих на цвинтар Іст Говп. Полишила в смутку мужа, 2 дочки, сестру, 2 внуків — В. Їй П.!

І. Телюк, секр.

НИКОЛАЙ ТЕРЕФЕНКО, довголітній член У. Н. Союзу, від. 147, був. урядник у відділі у Вілкс Бері, а потім з переступним листом перейшов до Алентави, помер 29. березня 1953 р. Покійний був тихої вдачі. Трудився для У. Н. Союзу і народної справи. На народні цілі жертвував щедро. Походив з села Пашва, пов. Ліско. Полишив у глибокому смутку сина Антонія та невістку Анну, 4 братів: Григорія, Лешка, Йосифа і Дмитра, сестру Марію, внуків і правнуків. Похорон відбувся в середу, 1. квітня, з погребового заведення до церкви Пр. Діви Марії при участи родини і членів УНС на парафіяльний цвинтар на Фулертон, Па. — В. И. П.!

Г. Біленький, заст. секр.-кас.

• РОЗШУКИ •

НИКОЛА СОКОЛ, Ясиново Горішне, повіт Косів — пошукує своїх кревних або односельчан. Прошу відгукнутись на адресу:

N. SOKOL
2299 W. 5th St., Cleveland, Ohio.

Пошукую **ДМИТРА і ФЕДОРА ГНАТЮК** зі села Пядики коло Коломиї, або їхніх рідних, — пошукує дочка бл п. **Емілії з Гнатюків**. Ласкаві відповіді прошу слати на нижче подану адресу:

S. HUCAL,
36 Faass Avenue, Utica, N. Y.

Пошукую кревняка **МИХАЙЛА ОЛІЙНИКА**, зі села Нуще, пов. Зборів, Галичина. Хто б знав про нього, або він сам прошу писати на адресу: Volodymyr Olijnyk, 89½ Wallace Street, Newark, New Jersey.

ЮРКО ГІРНЯК, пошукує свого товариша **ДМИТРА ВОЙТКІВ**, який перебував в Еттленґер, Німеччина. Виїхав до ЗДА в 1951 р. Хто б знав про нього, або він самий прошу зголоситись на адресу: Jurko Hirniak, 28 Southside Ave. ,Hastings-on-Hudson, N. Y.

ФРАНЯ ГІРНЯК з дому Вовлінська пошукує свого тіточного шваґра **ВАСИЛЯ ГАВРИЩ**, який перебуває в Америці. Хто б знав про нього, або самий, прошу подати відомість на адресу: Frania Hirniak, 28 Southside Ave., Hastings-on-Hudson, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3048. Наближення в пітьмі.

Ствердивши, що зброя й невільники зникли, здивовані й настрашені вартівники вернулися до ватри, щоб повідомити про своє відкриття Тріґа Нельсона.

Тимчасом Тарзан і Мюза тихо підкрадалися до стереженої халупи, де тримали Джейну.

В постійній небезпеці, що його побачуть ті, що при ватрі, Тарзан нишком ішов на вартівника.